

Чабан В.Г.,
професор
кафедри економіки і менеджменту агробізнесу
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

КАДРОВІ ПИТАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Наковці виділяють аграрну, індустріальну, постіндустріальну стадію розвитку людства. На сьогодні суспільство входить в цифрову стадію для якої характерним є використання цифрових технологій в економічних, соціальних і культурних відносинах. Діяльність зі створення, поширення, використання цифрових технологій і пов'язаних з ними продуктів і послуг вважають цифровою економікою. Проте слід зазначити, що на сьогодні єдиного поняття «цифрової економіки» не існує. Тому дане поняття може охоплювати різні напрямки, а саме високотехнологічне виробництво, програмне забезпечення, комп'ютерні технології, надання електронних послуг, різні інтернет-сервіси.[1]

На сьогодні ключовими цифровими трендами є розумні будинки, носимі пристрої, VR/AR, дрони, датчики, сенсори, нанотехнології, аналітика великих даних. В найближчому майбутньому це технології імплантантів, штучний інтелект, робототехніка, блокчейни, та криптовалюти, 3D друк, самокеровані машини.

Діяльність побудована на цифрових технологіях порівняно з традиційними формами господарювання істотно підвищить ефективність різних видів виробництва, технологій, обладнання, зберігання, продаж, доставки товарів і послуг. Від розвитку цифрової економіки залежить національна безпека і незалежність країн. Цифрова економіка дає можливість створювати нові моделі бізнесу, виробництва, логістики, торгівлі, змінювати підходи до освіти, медицини, державного управління, комунікацій між членами суспільства.

Ключовим фактором переходу до цифрової економіки є наявність в достатній кількості висококваліфікованих кадрів та відповідних робочих місць, а також системи підготовки спеціалістів, які володіють необхідними компетенціями для розробки і впровадження цифрових технологій. Перехід до цифрової економіки суттєво змінить ринок праці. Відбудеться зменшення попиту на професії пов'язані з використання формалізованих повторюваль-

них операцій, скоротиться життєвий цикл професій, виникнуть нові професії, підвищаться вимоги до гнучкості та креативності персоналу, зросте попит на спеціалістів які володіють «цифровою спритністю» (digital dexterity) які здатні і бажають використовувати нові технології з метою покращення бізнес-результатів.

Розвиток технологій поки що відбуватиметься шляхом підвищення ефективності використання окремих завдань в межах професій, а ніж повної заміни робітників. Автоматизовані системи ще не володіють здатністю усвідомлювати і модифікувати себе (сильний штучний інтелект), не здатні давати зворотній зв'язок і пояснити користувачу логіку прийняття тих чи інших рішень, що є критичним в таких сферах як безпека, охорона здоров'я, право. [2]

За результатами дослідження [3, с. 42] до перспективних професій високої кваліфікації в умовах цифрової економіки відносять: архітектор інтернет речей, біоінформатик, дизайнер віртуального середовища, дизайнер голосових інтерфесів, інженер з безпеки даних, інженер-оператор робототехніки, IT-юрист, комп'ютерний лінгвіст, консультант з робоетики, розробник кіберпротезів і імплантів, спеціаліст з цифрової логістики, цифровий маркетолог.

Розвиток технологій, зростання конкуренції за робочі місця, збільшення тривалості життя змушують робітників змінювати професійну діяльність декілька разів на протязі життя, набувати нові компетенції і навички. Відповідно робітник повинен отримувати знання швидше ніж було раніше. В зв'язку з цим слід трансформувати освітні моделі які б відповідали змінам ринку і потребам робітників, а також передбачали зменшення витрат на навчання за рахунок використання технологій.

Актуальними трендами в освіті є безперервна освіта, навчання з використання всіх можливих каналів комунікації, соціальна освіта, мікроосвіта, адаптивна освіта, нейроосвіта, дистанційна освіта, менторство, змішана освіта, проектно-орієнтована освіта, EdTech-стартапи, самоосвітні організації. [3, с.46]

Підприємство все більше орієнтується не на штат працівників, а на сукупний портфель компетенцій співробітників різних професій, який дозволяє формувати під конкретні завдання і проекти різні варіанти компетенцій які необхідні в тих чи інших випадках. В умовах цифрової економіки зростатиме попит на спеціалістів які володіють спеціальними цифровими компетенціями: навички роботи з базами даних; системне мислення; розуміння основ кібербезпеки; володіння методами проектного управління; здатність до безперервної освіти; уміння виконувати роботу «під-

ключ»; адаптивність і робота в умовах невизначеності; розуміння можливостей і ризиків пов'язаних із застосуванням нових технологій; «цифрову спритність»; глибоке розуміння своєї сфери а також знання і досвід в суміжних сферах.

Першочерговим комплексним кроком у напрямку розбудови цифрової економіки є прийнята Кабінетом Міністрів України Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки. Одним із планових заходів щодо її реалізації є внесення змін до реєстру професій та розроблення програми впровадження цифрових спеціальностей у відповідні учбові програми профільних навчальних закладів.

Література

1. Харченко А.Л., Конюхов В.Ю. Цифровая экономика как экономика будущего // Молодежный вестник Ир ГТУ. 2017 №3 с.17.
2. Brynjolfsson E., Mitchell T. What can Machine Learning Do? Workforce Implications // Science. 2017. Vol.358. №6370. P. 1530-1534.
3. Что такое цифровая экономика? Тренды, компетенции, измерение / Г. И. Абдрахманова, К. О. Вишневский, Л. М. Гохберг и др. ; науч. ред. Л. М. Гохберг ; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». — М.: Изд. дом Высшей школы экономики, 2019. — 82 с.